

Ebe ve Hemşirelerin İnfertiliteye Yönelik Bilgi ve Tutumlarının Belirlenmesi: Tanımlayıcı Araştırma

The Determining Knowledge and Attitude of Midwife and Nurses Towards Infertility: Descriptive Research

^{id} Tuba GÜNER EMÜL^a, ^{id} Çiler ÇOKAN DÖNMEZ^b, ^{id} Duygu VEFİKULUÇAY YILMAZ^a

^aMersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Mersin, TÜRKİYE

^bAdana Balcalı Hastanesi, Adana, TÜRKİYE

ÖZET Amaç: Bu araştırma, ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik bilgi ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapıldı. **Gereç ve Yöntemler:** Araştırma örneklemini, Aralık 2019-Mart 2020 tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi Balcalı Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinin kadın doğum servis ve polikliniğinde çalışan, raporlu ya da izinli olmayan 113 ebe ve hemşire oluşturdu. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma ile ki-kare ve Student t-önemlilik testleri kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edildi. **Bulgular:** Araştırma dâhilinde olan ebe ve hemşirelerin yaş ortalamaları $32,29\pm 3,21$ 'dir, %82,3'ünün kadın, %55,8'inin evli olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya dâhil olan ebe ve hemşirelerin yarıdan fazlasının (%58,4) lisans mezunu olduğu, %50,4'ünün çocuk sahibi olduğu, %33,6'sının da ailesinde infertil birey olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte ebe ve hemşirelerin sadece %6,2'sinin infertiliteye yönelik kurs aldığı belirlenmiştir. Araştırmada ebe ve hemşirelerin İnfertilite Bilgi Testi toplam puan ortalamalarının $21,24\pm 6,59$, İnfertiliteye Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamalarının $47,00\pm 7,82$ olduğu belirlenmiştir. Ebe ve hemşirelerin ailede infertil birey varlığı, infertiliteye yönelik kurs alma ve infertilite kliniğinde çalışma durumlarına göre İnfertilite Bilgi Testi puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Ebe ve hemşirelerin ailede infertil birey varlığına göre İnfertiliteye Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamaları arasında da anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). **Sonuç:** Sonuç olarak, ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik bilgi düzeylerinin iyi, tutumlarının da olumlu olduğu saptanmıştır.

ABSTRACT Objective: This study was conducted descriptively to determine the knowledge and attitudes of midwives and nurses towards infertility. **Material and Methods:** The sample of the study consisted of 113 midwives and nurses who worked in the obstetrics service and outpatient clinic of a in Çukurova University Balcalı Health Application and Research Center between December 2019 and March 2020, with or without permission. Number, percentage, mean, standard deviation, chi-square and students t-significance tests were used in the evaluation of the data. Statistical significance level was accepted as $p<0.05$. **Results:** The mean age of the midwives and nurses included in the study is 32.29 ± 3.21 . 82.3% of them were women and 55.8% were married. More than half of the midwives and nurses included in the study (58.4%) were found to be undergraduate, 50.4% had children, and 33.6% had an infertile family member. However, it was determined that only 6.2% of midwives and nurses took courses on infertility. In the study, it was determined that the mean total score of the Infertility Knowledge Test of midwives and nurses was " 21.24 ± 6.59 ", and the total mean score of the Attitude Scale towards Infertility was " 47.00 ± 7.82 ". It was determined that there was a significant difference between midwives and nurses' mean Infertility Knowledge Test scores according to the presence of infertile individuals in the family, taking courses for infertility and working in the infertility clinic ($p<0.05$). A significant difference was also found between midwives and nurses' mean scores on the Attitude Scale Towards Infertility Scale according to the presence of infertile individuals in the family ($p<0.05$). **Conclusion:** As a result, it was found that midwives and nurses have good knowledge and have positive attitudes about infertility.

Anahtar Kelimeler: İnfertilite; ebe; hemşire; bilgi düzeyi; tutum

Keywords: Infertility; midwife; nurse; knowledge level; attitude

İnfertilite, çocuk sahibi olmak isteyen çiftlerin en az 12 ay süre ile herhangi bir modern aile planlaması yöntemi kullanmadan, düzenli cinsel ilişkide (haftada 3 ya da 4 kez) bulunmalarına rağmen gebe

kalamama ya da gebeliği sürdürmemeye olarak tanımlanmaktadır.^{1,2} Dünyada üreme çağındaki çiftlerin %10-15'inin infertilite sorunu yaşadığı, ülkemizde ise 15-49 yaş grubunda çocuk sahibi ol-

Correspondence: Tuba GÜNER EMÜL

Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Mersin, TÜRKİYE/TURKEY

E-mail: tubaguner2007@gmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences.

Received: 29 Dec 2020

Received in revised form: 30 Jun 2021

Accepted: 01 Aug 2021

Available online: 18 Aug 2021

2146-8893 / Copyright © 2021 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

mayan evli kadınların oranının %11,2 olduğu belirtilmektedir.^{3,4}

İnfertilite, kadınlığın annelik ve erkeğin üretkenlik ile eş değer görüldüğü toplumlarda, çiftlerin ruhsal sağlığını ve yaşam kalitesini olumsuz etkileyerek, depresyon, kaygı, cinsel istekte azalma ile evlilik ilişkilerinde bozulmaya neden olabilen beklenmedik bir deneyimdir.^{2,5} İnsan neslinin sürekliliğinin devam etmesinde ve toplumun beklentilerine uyan kişiler yetiştirilmesinde aile çok önemli yer tutmaktadır. Ailenin üyesi olan ebeveynler bu rolü, üreme ve doğurganlık işlevleriyle yerine getirmektedirler.⁵ Üreme ve doğurganlık işlevlerinde meydana gelen bir sorun, çiftler üzerinde baskı oluşturarak psikolojik ve sosyal sorunlar yaşamalarına neden olmaktadır. İnfertil birey, toplumun aileden beklediği bebek sahibi olma ve topluma uygun birey yetiştirme beklentisini karşılayamayarak, bundan dolayı anksiyete, kendini olumsuz algılama, toplumdan soyutlanma ve toplum tarafından doğru algılanamama gibi olumsuz duygular yaşamaktadır.^{1,2,6,7}

İnfertilite, çiftlerin bilgi, destek ve empatik yaklaşım sergileyen sağlık personellerine ihtiyaç duydukları hassas bir süreçtir. Tedavi sırasında ve sonrasında çiftlerin etkileşimde bulunacağı temel sağlık profesyoneli olan hemşireler, tedavinin farklı basamaklarında ve çiftlerin tedaviye olan bağlılıklarının devam etmesinde çok önemli rol oynamaktadırlar.^{2,7} Bu önemli rolleri gerçekleştirirken, ebe ve hemşirelerin bilgi donanımı ile olumlu bir tutum sergilemeleri infertilite sürecinde ortaya çıkan krizin yarattığı fizyolojik, emosyonel, psikolojik ve sosyal etkilerini azaltabilmektedir.^{6,7} Ebelik ve hemşirelik bakımlarını planlayan ve uygulayan ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik tutumlarının belirlenmesi, infertil çiftlere verecekleri bakım ve danışmanlık hizmetlerini olumlu yönde etkilemesi açısından önem arz etmektedir. Sağlık çalışanlarının infertiliteye ilişkin kendi duygularının farkında olması ve bu duyguların kontrol edilmesi, infertil çiftlere danışmanlık verebilmesi için gereklidir. Çünkü tutumlar bireylerin olaylara bakış açısını, davranışlarını ve rollerini etkileyebilmektedir.

Yurt içi ve yurt dışı çalışmalar incelendiğinde, infertilite bilgi ve tutumlarını belirlemeye yönelik ebe ve hemşirelerin dâhil edildiği çalışmaların sınırlı sa-

yıda olduğu belirlenmiştir.⁸⁻¹⁰ Bu çalışmada, ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik bilgi ve tutumlarının belirlenmesiyle çiftlere etkili danışmanlık verilmesinde, mesleki ve mezuniyet sonrası eğitim programlarının oluşturulmasında önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı, ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik bilgi ve tutumlarını belirlemektir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMANIN TİPİ

Araştırma tanımlayıcı olarak yapıldı.

ARAŞTIRMANIN YERİ VE ZAMANI

Araştırma, Aralık 2019-Mart 2020 tarihleri arasında Adana il merkezinde bir kamu hastanesinin kadın doğum servisi ve polikliniklerinde yapıldı.

ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini, araştırmanın yürütüldüğü tarih aralığında Adana il merkezinde bulunan Çukurova Üniversitesi Balcalı Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinin kadın doğum servisi ve polikliniğinde çalışan 204 ebe ve hemşire oluşturdu. Örneklem seçimine gidilmeden evrenin tamamına ulaşılması planlandı. Fakat anketleri tam olarak doldurmamayan, raporlu ya da izinli olan ebe ve hemşireler çalışma dışı bırakılarak (73 ebe, 40 hemşire) 113 ebe ve hemşire ile araştırma tamamlandı. Anketler uygulanmadan önce ebe ve hemşirelerden onam alındı. Araştırma ki-kare analizine göre yapılan güç analizleri sonucunda hata %5, testin gücü %80 olarak hesaplanmıştır.¹¹

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmanın verileri, ebe ve hemşirelerin sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik soru formu, “İnfertilite Bilgi Testi (İBT)” ve “İnfertiliteye Yönelik Tutum Ölçeği (İYTÖ)” kullanılarak toplandı. Uygulanan soru formu, araştırmacılar tarafından konuya ilişkin literatür taraması sonucunda hazırlandı.¹⁻⁸ Soru formu 2 farklı bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde ebe ve hemşirelerin sosyodemografik özelliklerine (yaş, öğrenim durumu, aile tipi vb.) ilişkin 5 soru, 2. bölümde infertiliteye yönelik 5 soru olmak üzere toplam 10 soru yer almaktadır. Ebe ve hemşi-

relerin sosyodemografik özellikleri (yaş, çalışma yılı vb.) araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluştururken, ebe ve hemşirelerin İBT puanı ve İYTÖ puanı araştırmanın bağımlı değişkenlerini oluşturdu.

İNFERTİLİTE BİLGİ TESTİ

Siyez ve ark. tarafından 2018 tarihinde geliştirilen İBT, toplam 33 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar doğru yanıtladıkları her soru için bir puan almaktadır. Alınan yüksek puan infertiliteye ilişkin bilgi düzeylerinin yüksek olduğuna işaret etmektedir. İBT'ye ilişkin geçerlik ve güvenilirlik çalışması kapsamında testin ortalama güçlüğü ve Kuder-Richardson 20 güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Siyez ve ark., testin Cronbach alfa katsayısının 0,77 olduğunu bildirmişlerdir.¹² Araştırmamızda ise Cronbach alfa katsayısı 0,88 olarak bulundu.

İNFERTİLİTEYE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Siyez ve ark. tarafından 2018 tarihinde geliştirilen İYTÖ, 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten elde edilecek en yüksek puan 60, en düşük puan 12'dir. Ölçekten alınan puanların artması, infertiliteye yönelik olumlu bir tutum olduğuna işaret etmektedir. Siyez ve ark., ölçeğin Cronbach alfa katsayısını 0,89 olarak bildirmişlerdir.¹³ Araştırmamızda ise Cronbach alfa katsayısı 0,87 olarak hesaplandı.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Veri toplama araçları uygulanmadan önce Toros Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan 10/01/2020/3 sayılı karar ile etik kurul onayı ve kurum izinleri alındı. Veriler Helsinki Deklerasyonu Prensipleri'ne uygun olarak toplandı.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Elde edilen veriler, SPSS for Windows 20.0 paket programı ile değerlendirildi. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma ile ki-kare ve Student t-önemlilik testleri kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

BULGULAR

Araştırmada ebe ve hemşirelerin yaş ortalamaları $32,29 \pm 3,21$, mesleki çalışma yılı ortalamaları $10,9 \pm 2,21$ 'dir. **Tablo 1** incelendiğinde ebe ve hemşi-

relerin %82,3'ünün kadın, yarısından fazlasının (%55,8) evli olduğu görülmektedir. Ebe ve hemşirelerin %58,4'ünün lisans mezunu olduğu, %50,4'ünün çocuk sahibi olduğu saptanmıştır. Araştırmaya dâhil olan ebe ve hemşirelerin tamamına yakınının (%93,8) infertiliteye yönelik kurs almadığı belirlenmiştir (**Tablo 1**).

Ebe ve hemşirelerin ailede infertil birey varlığına göre İBT puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu, ailede infertil birey olanların olmayanlara göre İBT puan ortalamalarının daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik kurs alma durumlarına ve infertilite kliniğinde çalışma durumlarına göre İBT puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir. İnfertiliteye yönelik kurs alanların almayanlara göre, infertilite kliniğinde çalışanların çalışmayanlara göre İBT puan ortalamalarının daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Tablo 2 incelendiğinde araştırmada, ebe ve hemşirelerin İBT toplam puan ortalamalarının $21,24 \pm 6,59$ (minimum-maksimum=0-33), İYTÖ toplam puan ortalamalarının ise $47,00 \pm 7,56$ (minimum-maksimum=18-60) olduğu belirlenmiştir (**Tablo 2**).

Araştırmada ebe ve hemşirelerin ailede infertil birey varlığına göre İYTÖ puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu, ailede infertil birey olanların olmayanlara göre İYTÖ puan ortalamalarının daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$).

Tablo 3 incelendiğinde ebe ve hemşirelerin cinsiyet, öğrenim durumu, çocuk sahibi olma durumları, infertilite alanında çalışma ve kurs alma durumu açısından İYTÖ puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptandı ($p > 0,05$) (**Tablo 3**).

TARTIŞMA

İnfertilite yaşamı tehdit eden bir hastalık olarak görülmemesine rağmen hem çiftleri hem de toplumu sosyal, kültürel ve psikolojik açıdan etkileyen önemli ve spesifik bir sağlık sorunudur. Bu sorun, aynı zamanda bireylerin bilgi ve desteğe ihtiyaç duydukları önemli bir süreçtir.^{2,6} Bu süreçte sağlık profesyoneli olan ebe ve hemşire meslek grubunun hem yeterli bil-

TABLO 1: Ebe ve hemşirelerin kişisel özelliklerine göre infertilite bilgi testi puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=113).

Kişisel özellikler			Ölçek puan	İstatistiksel değer
Yaş ortalaması	$\bar{X} \pm SS$			
	32,29±3,21			
	n	%		
Cinsiyet				
Kadın	93	82,3	19,86±6,70	0,209
Erkek	20	17,7	18,75±6,31	
Medeni durumu				
Evli	63	55,8	22,40±6,27	0,604
Bekâr	50	44,2	19,54±5,74	
Öğrenim durumu				
Lise mezunu	25	22,1	18,54±5,25	0,179**
Ön lisans mezunu	13	11,5	17,45±5,27	
Lisans mezunu	66	58,4	22,30±6,17	
Yüksek lisans mezunu	9	8,0	23,45±5,12	
Çocuk sahibi olma durumu				
Var	57	50,4	22,46±5,27	0,322
Yok	56	49,6	21,49±5,48	
Ailede infertil birey varlığı				
Var	38	33,6	21,39±5,72	<0,001*
Yok	75	66,4	19,87±6,50	
İnfertiliteye yönelik kurs alma durumu				
Var	7	6,2	22,97±5,87	<0,001*
Yok	106	93,8	19,56±5,29	
İnfertilite kliniğinde Çalışma durumu				
Çalışıyorum	8	7,1	22,87±5,51	<0,001*
Çalışmıyorum	105	92,9	19,64±5,34	

*Student t-testi; **Tukey testi; SS: Standart sapma.

giye sahip olması hem de bu sürece yönelik farkındalıklarının geliştirilmesi, sahip oldukları bilgiyi bakıma yansıtmaları açısından oldukça önemlidir.

Literatür incelendiğinde, hemşirelerin infertiliteye yönelik bilgi puanlarını belirlemeye yönelik çalışmaların olmadığı belirlenmiştir. Araştırmamızda ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik bilgi puanlarının iyi olduğu saptanmıştır. Bu durum, dünyada ve ülkemizde infertilite oranının artması, basın yayın organları ve sosyal medyada infertilite konusunun sık sık yer alması ile açıklanabilir. Aynı zamanda bu durum, son yıllarda doğurganlığın düzenlenmesi, infertilite hakkındaki bilginin artırılması ve geliştirilmesine yönelik eğitim seminerlerin etkisinden kaynaklanabilir.

Sağlık profesyoneli olan ebe ve hemşirelerin tutum ve inanışlarının, verdikleri bakımı ve danışman-

TABLO 2: Ebe ve hemşirelerin infertilite bilgi testi ve infertiliteye yönelik tutum ölçeği puan ortalamalarının dağılımı.

	n	$\bar{X} \pm SS$	Minimum	Maksimum
İBT	113	21,24±6,59	0	33
İYTÖ	113	47,00±7,82	18	60

İBT: İnfertilite bilgi testi; İYTÖ: İnfertiliteye yönelik tutum ölçeği.

lığı etkileyebileceği bilinmektedir. Bu nedenle sağlık profesyonellerinin toplumsal bir sorun olarak görülen infertilite ile ilgili tutumlarının bilinmesi önemlidir. İnfertiliteyi bir “kusur” ya da “eksiklik” olarak gören sağlık profesyonelleri bu konuda çiftlere kaliteli danışmanlık sağlayamayarak çiftin tedaviye uyumunu güçleştirebilir. Çalışmalar, sağlık profesyonellerinin infertilite konusunda olumlu tutuma sahip olmasının tanı ve tedavi sürecini olumlu etkilediğini

TABLO 3: Ebe ve hemşirelerin kişisel özelliklerine göre infertiliteye yönelik tutum ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=113).

Kişisel özellikler	X ±SS			
Yaş	32,29±3,21			
	n	%	Ölçek puanı	
Cinsiyet				
Kadın	93	82,3	48,58±5,28	0,170
Erkek	20	17,7	46,42±5,24	
Medeni Durumu				
Evli	63	55,8	47,41±5,27	0,81
Bekâr	50	44,2	45,13±6,42	
Öğrenim durumu				
Lise mezunu	25	22,1	46,14±7,12	0,583**
Ön lisans mezunu	13	11,5	46,27±7,95	
Lisans mezunu	66	58,4	45,67±7,41	
Yüksek lisans mezunu	9	8,0	47,87±5,49	
Çocuk sahibi olma durumu				
Var	5.756	50,4	46,14±6,19	0,196
Yok		49,6	47,97±7,21	
Ailede infertil birey varlığı				
Var	38	33,6	48,14±7,12	<0,001*
Yok	75	66,4	45,97±7,49	
İnfertiliteye yönelik kurs alma durumu				
Var	7	6,2	47,22±7,15	0,125
Yok	106	93,8	46,23±6,28	
İnfertilite kliniğinde çalışma durumu				
Çalışıyorum	8	7,1	48,36±6,22	0,458
Çalışmıyorum	105	92,9	47,28±5,87	

*Student t-testi; **Tukey testi; SS: Standart sapma.

göstermektedir.^{14,15} Araştırmamızda ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, hemşirelerin infertiliteye yönelik tutumlarının araştırmamızla benzerlik gösterdiği saptanmıştır.¹⁶⁻¹⁹ Ayrıca Adham and Shaban'ın yaptıkları çalışmada da hemşirelerin in vitro fertilizasyon konusunda olumlu tutuma sahip oldukları saptanmıştır.²⁰ Ebe ve hemşirelerin olumlu tutum içinde olmaları yeterli düzeyde bilgi sahibi olmalarından kaynaklanmış olabilir. Birçok toplumda çocuk sahibi olmak, kişilere itibar ve ayrıcalık kazandıran bir faktör olarak değerlendirilirken, çocuk sahibi olamamak ise genellikle çiftlerin sosyal çevreden izole olmasına, anlaşılmasına, aşağılanmasına ve damgalanmasına neden olmaktadır.²¹ Ülkemizde de çocuk

sahibi olamamanın eksiklik olarak algılandığı ve çocuk sahibi olma konusunda toplumsal baskının olduğu göz önünde bulundurulursa ebe ve hemşirelerden elde edilen bu bulgunun önemli ve sevindirici bir sonuç olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada ailesinde infertil birey bulunan ebe ve hemşirelerin infertilite hakkındaki bilgi puanlarının, ailesinde infertil birey bulunmayanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). İnfertil tanıdığı olan kişilerin infertilite hakkındaki bilgi puanlarının yüksek olmasının nedenlerinden biri, infertilite tanı ve tedavisinde yaşanan sorunlara, başarısızlıkla sonuçlanan tedavi sürecinin yarattığı etkilere şahit olma ve infertil bireylerle birlikte yaşama ve infertiliteye yönelik daha duyarlı olmaları ile açıklanabilir.

Sağlık profesyonellerinin mesleki gelişimlerinin güçlendirilmesine yönelik kurslar, seminerler ve kongrelere katılımlarının sağlanması ve desteklenmesi ebe ve hemşirelerin güçlü bir bilgi donanımına sahip olmasına katkı sağlayacaktır.^{22,23} Araştırmada ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik kurs alanların almayanlara göre, infertilite kliniğinde çalışanların çalışmayanlara göre bilgi puanlarının daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bu durum beklenen bir sonuçtur. Mitchel ve ark.nın yaptıkları çalışmada, hemşirelerin klinik deneyiminin ve kurs almanın invitro fertilizasyon konusunda bilgi seviyesini artırdığı saptanmıştır.²⁴ İnfertilite kliniğinde çalışan ve kurs alan ebe ve hemşirelerin bilgi puanının yüksek olmasının nedeni, infertilite polikliniklerinde daha fazla vaka görmeleri ve farkındalıklarının daha iyi olmasıyla açıklanabilir.

Araştırmada ebe ve hemşirelerin ailesinde infertil birey olanların olmayanlara göre infertiliteye yönelik tutum puanlarının daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bu durum, infertilite tedavisi sürecinde aile içinde yaşanan sıkıntılara tanık olması ve bu konuda daha duyarlı olmalarından kaynaklanabilir. Ebe ve hemşireler, infertil bireylerin duygusal durumunu anlayıp yardım edebilecek, onlarla en sık karşılaşan sağlık personelleridir. Ebe ve hemşirelerin, konuya ilişkin kendi görüşlerinin ve tutumlarının farkında olarak bakımlarını planlaması önemlidir.

SONUÇ

Sonuç olarak, ebe ve hemşirelerin infertiliteye yönelik bilgilerinin iyi, tutumlarının olumlu olduğu

saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda;

- Hemşirelerin infertilite hakkındaki tutumlarını belirlemeye yönelik niteliksel çalışmaların yapılması,

- Hemşirelerin infertilite hakkındaki görüşlerini etkileyen faktörlere yönelik geniş örneklemli çalışmaların yapılması

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Tuba Güner Emül, Çiler Çokan Dönmez; **Tasarım:** Çiler Çokan Dönmez, Tuba Güner Emül; **Denetleme/Danışmanlık:** Tuba Güner Emül; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Çiler Çokan Dönmez, Tuba Güner Emül; **Analiz ve/veya Yorum:** Çiler Çokan Dönmez, Duygu Vefikuluçay Yılmaz; **Kaynak Taraması:** Çiler Çokan Dönmez, Tuba Güner Emül; **Makalenin Yazımı:** Tuba Güner Emül, Çiler Çokan Dönmez; **Eleştirel İnceleme:** Duygu Vefikuluçay Yılmaz; **Kaynaklar ve Fon Sağlama:** Tuba Güner Emül, Çiler Çokan Dönmez.

KAYNAKLAR

1. Taşkın L. Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. 13. Baskı. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi; 2016. [Link]
2. Beji NK. Hemşire ve Ebelere Yönelik Kadın Sağlığı ve Hastalıkları. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2015.
3. World Health Organization [Internet]. © WHO 2021. [Erişim tarihi: 29.03.2020]. Mother or nothing the agony of infertility. WHO Bulletin 2010. Erişim linki: [Crossref] [PubMed] [PMC]
4. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık Ltd. Şti.; 2013. [Link]
5. Özçelik B, Karamustafaloğlu O, Özçelik A. İnfertilitenin psikolojik ve psikiyatrik yönü [The psychological and psychiatric aspects of infertility]. Anadolu Psikiyatri Dergisi. 2007;8(2): 140-8. [Link]
6. Erbil N, Bostan Ö, Kahraman AN. İnfertil kadın ve erkeklerde umutsuzluk [Hopelessness in infertile men and women]. Türkiye Klinikleri J Gynecol Obst. 2010;20(4):228-35. [Link]
7. Karaca A, Ünsal G. İnfertilitenin kadın ruh sağlığı üzerine etkileri ve psikiyatri hemşiresinin rolü [The effects of infertility on women's mental health and role of psychiatric nursing]. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi. 2012; 3(2):80-5. [Link]
8. Simbar M, Tehrani FR, Hashemi Z. Reproductive health knowledge, attitudes and practices of Iranian college students. East Mediterr Health J. 2005;11(5-6):888-97. [PubMed]
9. Ali S, Sophie R, Imam AM, Khan FI, Ali SF, Shaikh A, et al. Knowledge, perceptions and myths regarding infertility among selected adult population in Pakistan: a cross-sectional study. BMC Public Health. 2011;11:760. [Crossref] [PubMed] [PMC]
10. Hammarberg K, Setter T, Norman RJ, Holden CA, Michelmore J, Johnson L. Knowledge about factors that influence fertility among Australians of reproductive age: a population-based survey. Fertil Steril. 2013;99(2):502-7. [Crossref] [PubMed]

11. Cohen J. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. 2nd ed. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates; 1988. [\[Link\]](#)
12. Siyez DM, Baran B, Kağnıcı DY, Esen E. Üniversite öğrencilerinin infertiliteye ilişkin bilgi ve tutumlarının incelenmesi ve infertiliteyi önleme psiko eğitim programı ile çevrim içi eğitim programının geliştirilerek etkililiğinin değerlendirilmesi. İzmir: TÜBİTAK SOBAG 215K001 Proje Sonuç Raporu; 2018. [\[Link\]](#)
13. Siyez DM, Esen E, Baran B, Seymenler S, Kağnıcı DY, Siyez E. Development of the attitudes toward infertility scale (ATIS): validity and reliability study. *Cukurova Med J*. 2018;43(1):173-80. [\[Crossref\]](#)
14. Allan HT. The anxiety of infertility: the role of the nurses in the fertility clinic. *Hum Fertil (Camb)*. 2013;16(1):17-21. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
15. El Kissi Y, Romdhane AB, Hidar S, Bannour S, Ayoubi Idrissi K, Khairi H, et al. Ben General psychopathology, anxiety, depression and self-esteem in couples undergoing infertility treatment: a comparative study between men and women. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol*. 2013;167(2):185-9. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
16. Obioha J, İkechebelu JI, Elene GU, Joe-İkechebelu N. Knowledge and attitude of nurses towards in-vitro fertilization: a prospective cohort study. *Obstet Gynecol Cases Rev*. 2014;1(1):2-5. [\[Crossref\]](#)
17. Hammarberg K, Collison L, Johnson L, Nguyen H, Fisher J. Knowledge, attitudes and practices relating to fertility among nurses working in primary health care. *Australian Journal of Advanced Nursing*. 2016;34(1):6-13. [\[Link\]](#)
18. Armuand G, Sydsjö G, Svanberg AS, Lampic C. Attitudes towards embryo donation among healthcare professionals working in child healthcare: a survey study. *BMC Pediatrics*. 2019;19:209. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#) [\[PMC\]](#)
19. Yükselen Erol D. Hemşirelerin infertiliteye yönelik tutumlarını ve yardımcı üreme tekniklerine yönelik görüşlerini etkileyen faktörler [Yüksek lisans tezi]. Malatya: İnönü Üniversitesi; 2019. [\[Link\]](#)
20. El-Adham AFM, Shaban RE. Effect of instructional guideline on fertility nurses' knowledge and attitude regarding invitro fertilization. *Journal of Nursing and Health Science*. 2020; 9(1):33-46. [\[Link\]](#)
21. Ekşi B. Evliliğe hazırlık aşamasındaki karı-koca adaylarının evlilik ve anne-baba olma üzerine düşünceleri [The points of view of the couples that are at the initial stage of marriage about marriage and parenting]. *Aile ve Toplum Dergisi*. 2005;2(9):75- 84. [\[Link\]](#)
22. Güngör İ, Kızılkaya Beji N. İnfertilite hemşirelerinin gelişen rolleri ve sertifikasyon gereksinimi. [Evolving roles and certification requirements of infertility nurses]. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*. 2015;23(2): 152-9. [\[Crossref\]](#)
23. Çakır D, Dağlar G, Bilgiç D. Ebelik ve hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin infertiliteye ilişkin tutumlarının belirlenmesi [Determination of the department of nursing and midwifery students attitude for infertility]. *BAUN Sağlık Bil Derg*. 2020;9(2):109-14. [\[Link\]](#)
24. Mitchell A, Mittelstaedt ME, Wagner C. A survey of nurses who practice in infertility settings. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs*. 2005; 34(5):561-8. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)